

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/103/101/96

- **KOSZTY WSTĄPIENIA POLSKI DO NATO**
- **ROSJA A PRZYJĘCIE POLSKI DO NATO**

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC '96

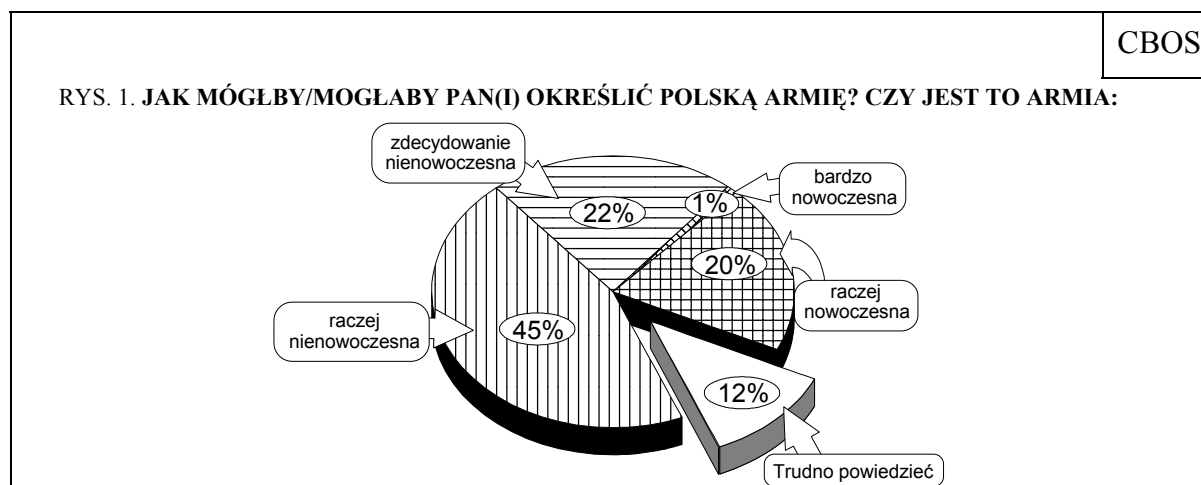
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

KOSZTY WSTĄPIENIA POLSKI DO NATO

Od kilku lat CBOS systematycznie bada stosunek Polaków do różnych aspektów przystąpienia Polski do Paktu Północnoatlantyckiego. Analiza dotychczasowych wyników badań ujawnia systematyczny wzrost społecznego poparcia dla tej idei. Pod koniec maja prawie trzy czwarte (73%) ankietowanych uznało, że z punktu widzenia bezpieczeństwa Polski najkorzystniejszą polityką jest staranie się o przyjęcie do NATO, a ponad cztery piąte (83%) deklaroowało, że w ewentualnym referendum głosowałoby za przystąpieniem naszego kraju do tego sojuszu¹.

Wobec tak dużego poparcia Polaków dla idei pełnego członkostwa w Pakcie Północnoatlantyckim nasuwa się pytanie o to, czy polskie społeczeństwo dostrzega wszystkie uwarunkowania i konsekwencje tego kroku. Próbą odpowiedzi na powyższe pytanie jest ocena materialnych kosztów tego przedsięwzięcia².

Problem wydatków związanych z wstąpieniem Polski do NATO podniesiono w kontekście oceny stopnia nowoczesności polskiej armii, będącego wskaźnikiem dystansu, jaki dzieli ją od armii państw wchodzących w skład Paktu. Wydatki będą oczywiście zależały od tego, czy armia jest postrzegana jako nowoczesna czy nie.

¹ Por. komunikat CBOS „Polska - NATO”, czerwiec ‘96.

² Badanie „Świat wokół nas” (9) przeprowadzono w dniach 24-29 maja ‘96 na 1154-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Zmienne socjodemograficzne w pewnym stopniu różnicują rozkład powyższych ocen. Częściej uznają naszą armię za nienowoczesną mężczyźni, osoby w młodym i średnim wieku oraz mieszkańcy miast liczących powyżej 20 tys. ludności. Opinię taką rzadziej wyrażali respondenci z wykształceniem podstawowym, osiągający niższe dochody, rolnicy i robotnicy niewykwalifikowani oraz emeryci i renciści. Ocena stopnia nowoczesności naszej armii zależy również od częstości udziału w praktykach religijnych, regionu, w którym mieszkają respondenci, oraz od ich poglądów politycznych (por. tabelę aneksową).

Prawie powszechnemu przekonaniu o tym, że polska armia jest mało nowoczesna (67% wskazań), a więc wymaga znacznych środków na modernizację, towarzyszy przeświadczenie, że wstąpienie Polski do NATO będzie kosztowne.

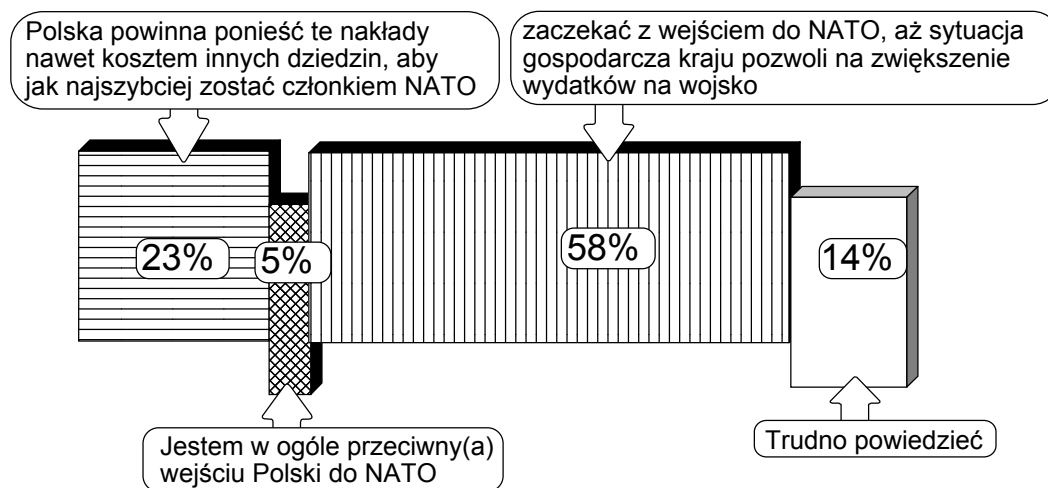
	CBOS
Jak Pan(i) sądzi, czy wstąpienie Polski do NATO pociągnie za sobą duże wydatki czy też nie?	
Tak, wydatki będą duże	83%
Nie, nie będzie to wymagało dużych wydatków	4%
Trudno powiedzieć	13%

Zdecydowana większość respondentów liczy się z tym, że wstąpienie Polski do NATO będzie się wiązało z dużymi wydatkami. O konieczności ich poniesienia w wysokim stopniu przekonane są w zasadzie wszystkie grupy wyróżnione na podstawie zmiennych socjodemograficznych³.

Czy jednak chcemy ponosić te wydatki?

³ Por. tabele aneksowe.

RYS. 2. JEŚLI WSTĄPIENIE POLSKI DO NATO WIĄZAŁOBY SIĘ Z KONIECZNOŚCIĄ SZYBKIEGO ZWIĘKSZENIA PRZEZ KILKA LAT NAKŁADÓW NA WOJSKO, TO CZY, PANA(I) ZDANIEM:

Za koniecznością szybkiego zwiększenia wydatków na wojsko częściej opowiadają się mężczyźni niż kobiety, badani z miast dużych i średnich niż mieszkańcy wsi, ponadto częściej niż inni - osoby z wyższym wykształceniem, prywatni przedsiębiorcy, pracownicy fizyczno-umysłowi, robotnicy wykwalifikowani, badani pracujący w sektorze prywatnym, osiągający najwyższe dochody oraz deklarujący prawicowe poglądy polityczne. Natomiast znacznie rzadziej są o tym przekonani respondenci z wykształceniem podstawowym, robotnicy niewykwalifikowani, rolnicy, pracownicy sfery budżetowej i spółdzielczości, badani osiągający najniższe dochody (poniżej 150 zł na osobę w rodzinie), aktywnie uczestniczący w praktykach religijnych, osoby nie mające sprecyzowanych poglądów politycznych.

Wyniki badań wskazują, że istnieje związek między rozkładem ocen odnoszących się do stopnia nowoczesności naszej armii a przeświadczeniem o konieczności zwiększenia wydatków na jej modernizację. Charakterystyczne jest to, że krytycznej ocenie obecnego stanu naszej armii nie towarzyszy przekonanie o potrzebie zapewnienia większych środków na jej unowocześnienie.

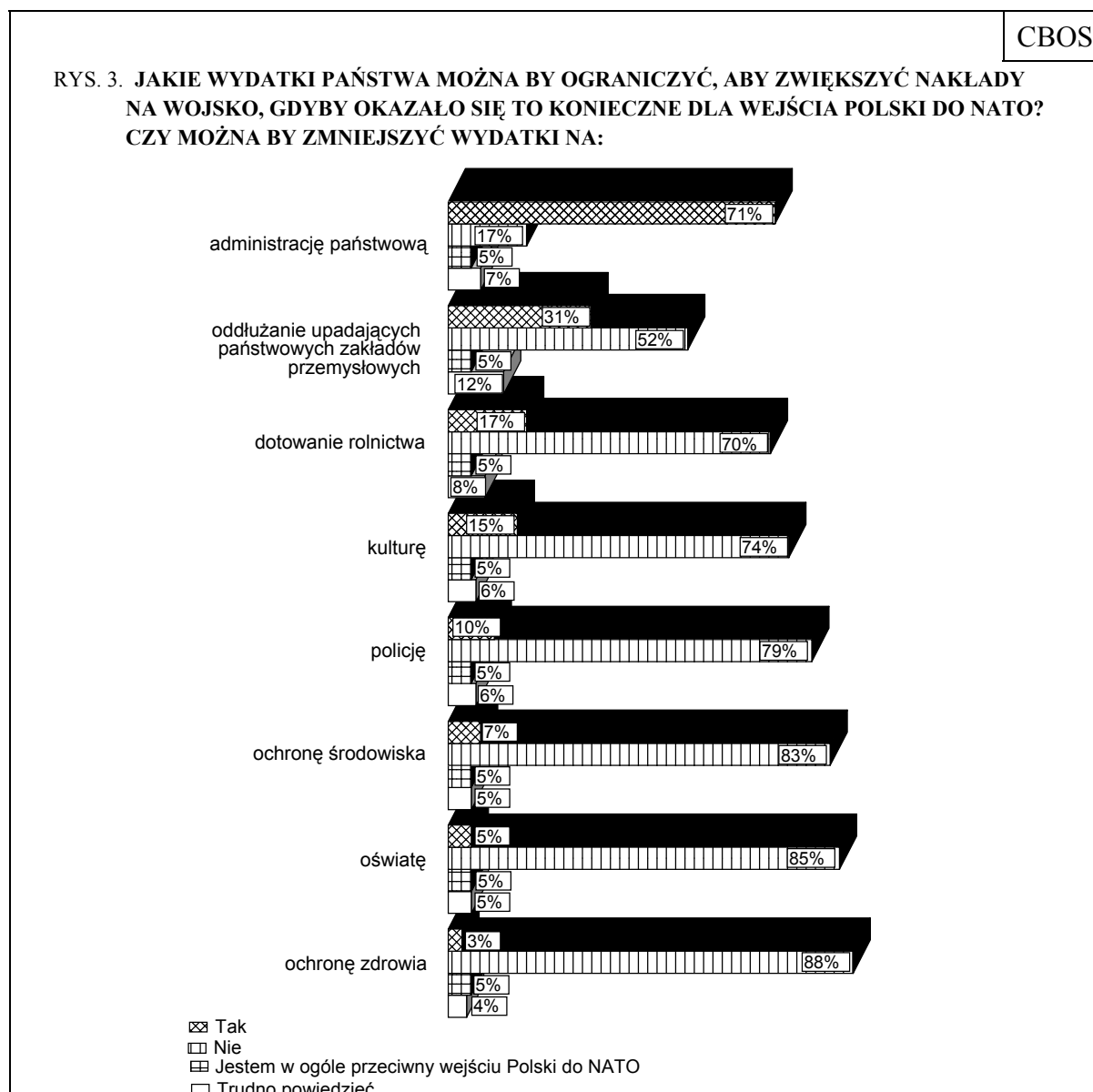
Tabela 1

w procentach

Jeśli wstąpienie Polski do NATO wiązałyby się z koniecznością szybkiego zwiększania przez kilka lat nakładów na wojsko, to czy, Pana(i) zdaniem*:	Jak mógłby/mogłaby Pan(i) określić polską armię? Czy jest to armia:		
	nowoczesna	nienowoczesna	Trudno powiedzieć
- Polska powinna ponieść te nakłady nawet kosztem innych dziedzin	27	24	12
- zaczekać z wejściem do NATO, aż sytuacja gospodarcza kraju pozwoli na zwiększenie wydatków na wojsko	53	61	47

* Pominięto odpowiedzi: „Jestem w ogóle przeciwny wejściu Polski do NATO” i „Trudno powiedzieć”.

Gdzie kryją się rezerwy budżetowe pozwalające zwiększyć nakłady na wojsko? Zdaniem badanych, można je zwiększyć ograniczając wydatki państwa na inne dziedziny życia publicznego.

Analiza zróżnicowania opinii poszczególnych grup respondentów wyróżnionych na podstawie zmiennych socjodemograficznych wykazała, że w dużym stopniu zależą one od statusu społecznego i zawodowego oraz interesów grupowych. Jest to szczególnie widoczne przy formułowaniu ocen odnoszących się do możliwości ograniczenia wydatków państwa przeznaczanych na oddłużanie zakładów państwowych, dotowanie rolnictwa oraz wydatków na kulturę.

Możliwość zwiększenia nakładów na wojsko, kosztem ograniczenia wielkości środków przeznaczanych na oddłużanie upadających zakładów państwowych, częściej dostrzegają prywatni przedsiębiorcy, pracownicy fizyczno-umysłowi, osoby z wyższym wykształceniem, mieszkańcy miast średnich i dużych niż bezrobotni, robotnicy niewykwalifikowani czy renciści.

Za zmniejszeniem wydatków na dotowanie rolnictwa najchętniej opowiadają się przedstawiciele kadry kierowniczej, prywatni przedsiębiorcy, mieszkańcy średnich i dużych miast, osoby z wyższym wykształceniem, badani mający dobrą sytuację materialną. Rzadziej skłonni byłiby ograniczyć wydatki na tę sferę: rolnicy, mieszkańcy wsi, renciści, osoby mające złe warunki materialne. Częściej taką możliwość wskazywali mężczyźni niż kobiety.

Wydatki na kulturę są alternatywne dla nakładów na wojsko najczęściej w opinii bezrobotnych, emerytów, respondentów z wykształceniem podstawowym, mieszkańców wsi, mężczyzn. Rzadziej taką możliwość dostrzegają osoby z wyższym wykształceniem, mieszkańcy największych miast, pracownicy umysłowi niższego szczebla, kobiety.

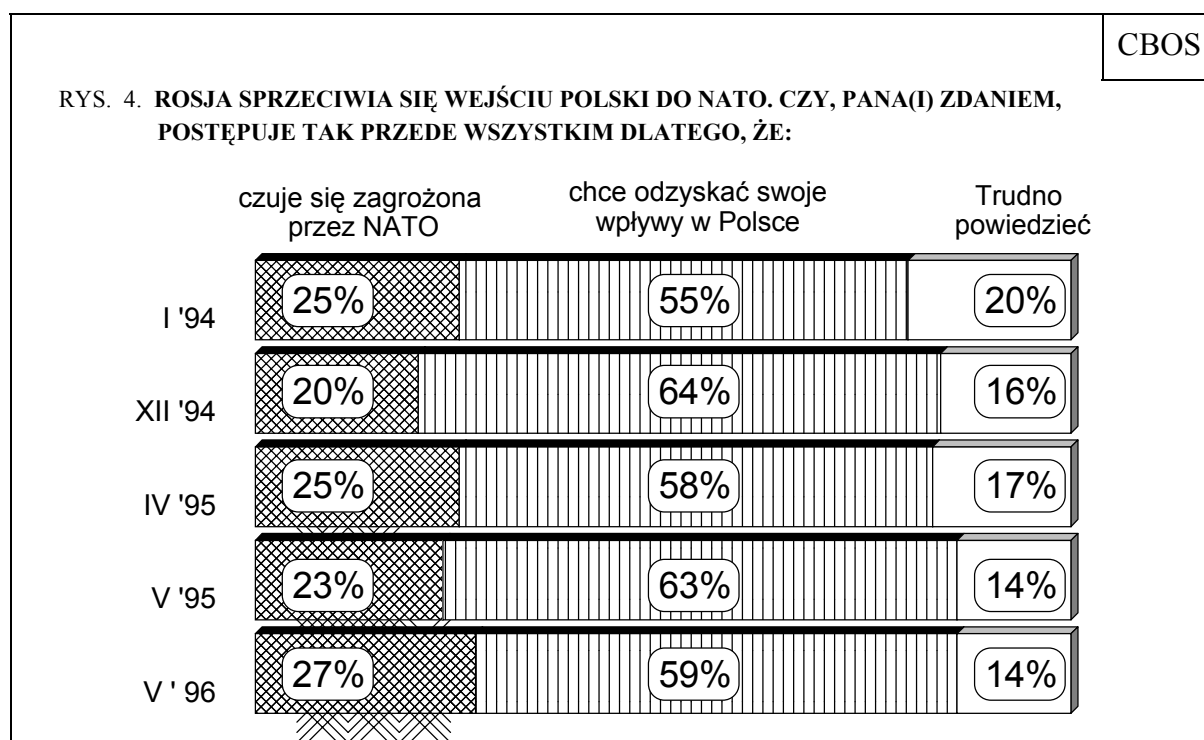
Podobne zróżnicowanie, będące odbiciem sytuacji społecznej badanych (choć mniej istotne statystycznie), występuje w ocenie dopuszczalności ograniczenia wydatków na oświatę i ochronę zdrowia. Na zróżnicowanie ocen wpływają także poglądy polityczne. Respondenci o orientacji lewicowej rzadziej wskazywali na takie dziedziny, jak: oddłużanie państwowych zakładów, kultura, oświata, kosztem których można byłoby zwiększyć wydatki na wojsko.

* * *

Wyniki sondażu świadczą o tym, że większość Polaków mimo poparcia idei wstąpienia naszego kraju do NATO i świadomości kosztów, jakie pociągnie za sobą proces włączenia do zachodnich struktur bezpieczeństwa, nie akceptuje postulatu znacznego zwiększenia nakładów na wojsko. Dzieje się tak, mimo że postrzegane jest ono jako mało nowoczesne i wymagające modernizacji. Można sądzić, że podłożem takich postaw jest, z jednej strony, brak poczucia zagrożenia bezpieczeństwa zewnętrznego, a z drugiej - przekonanie, że zwiększenie nakładów na armię spowodowałoby ograniczenie możliwości sprawnego funkcjonowania innych ważnych sfer życia publicznego. Akceptacja przystąpienia do NATO nie jest więc tak wysoka, jak można sądzić z czystych deklaracji. Tylko jedna czwarta społeczeństwa uważa, że Polska powinna zwiększyć nakłady na wojsko, nawet kosztem innych dziedzin, aby jak najszybciej zostać członkiem NATO.

ROSJA A PRZYJĘCIE POLSKI DO NATO

Jednym z kluczowych i kontrowersyjnych problemów związanych ze staraniami naszego kraju o przyjęcie do NATO jest wielokrotnie artykułowany na forum międzynarodowym sprzeciw Rosji. Jak polska opinia publiczna odczytuje powody tego sprzeciwu?

Wyniki kolejnych badań pokazują, że dominującym powodem sprzeciwu Rosji wobec koncepcji przyjęcia naszego kraju do Paktu Północnoatlantyckiego jest - zdaniem większości badanych - chęć odzyskania wpływów w Polsce. Znacznie mniej ankietowanych sądzi, że Rosja sprzeciwia się wejściu Polski do NATO przede wszystkim dlatego, że obawia się o własne bezpieczeństwo.

Interesowały nas opinie respondentów o tym, czy Polska w swoich staraniach o przyjęcie do NATO powinna uwzględniać stanowisko Rosji?

Tabela 2

w procentach

Czy starając się o wejście do NATO Polska powinna brać pod uwagę stanowisko Rosji?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	XII '94	IV '95	V '95	V '96
Powinna	15	24	19	28
Nie powinna	69	63	64	58
Trudno powiedzieć	16	13	17	14

Trudno jednoznacznie określić przyczynę znaczącego w ciągu ostatniego roku wzrostu (z 19 do 28%) liczby respondentów, którzy są przekonani, że w staraniach o przyjęcie do NATO powinniśmy uwzględnić stanowisko Rosji. Jednak w dalszym ciągu ponad dwukrotnie więcej zwolenników (58%) ma teza przeciwna.

Zmienne socjodemograficzne tylko w pewnym stopniu różnicują poglądy badanych. Istnieje natomiast istotna zależność między rozkładem opinii dotyczących powodów sprzeciwu Rosji wobec naszych pronatowskich aspiracji a przekonaniem (lub jego brakiem) o tym, że Polska powinna w swoich dążeniach uwzględnić jej stanowisko.

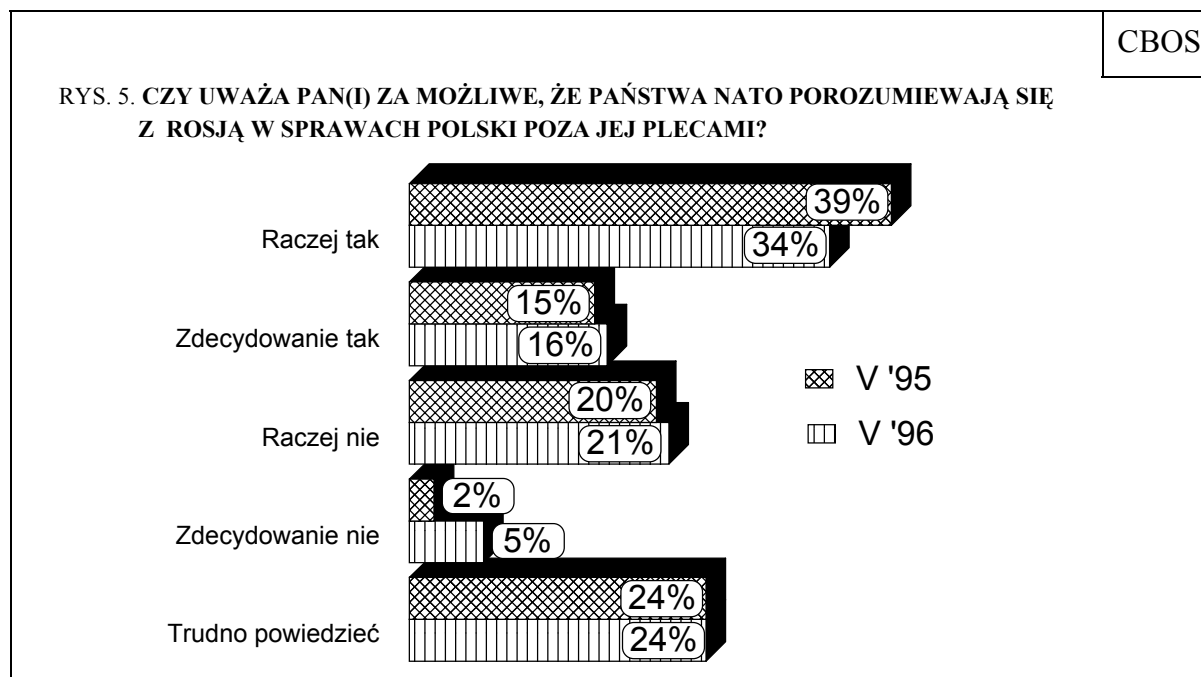
Tabela 3

w procentach

Czy, Pana (i) zdaniem, starając się o wejście do NATO Polska powinna brać pod uwagę stanowisko Rosji w tej sprawie?	Rosja sprzeciwia się wejściu Polski do NATO. Czy, Pana(i) zdaniem, postępuje tak przede wszystkim dlatego, że:		
	czuje się zagrożona przez NATO	chce odzyskać swoje wpływy w Polsce	Trudno powiedzieć
Powinna	36	58	7
Nie powinna	27	63	10
Trudno powiedzieć	19	40	41

Badani twierdzący, iż powodem sprzeciwu Rosji wobec wejścia Polski do NATO jest obawa o własne bezpieczeństwo, częściej zgadzają się z poglądem, że powinniśmy uwzględnić stanowisko Rosji w staraniach o przyjęcie do Paktu Północnoatlantyckiego. W grupie osób wyrażających opinię, iż Rosji chodzi raczej o chęć odzyskania wpływów w Polsce, więcej zwolenników ma pogląd, że starając się o wejście do NATO nie powinniśmy się liczyć ze zdaniem Rosji.

Omawiając nasze aspiracje do Paktu Północnoatlantyckiego nie należy zapominać o stosunkach Rosji z państwami zachodnimi. Wskaźnikiem pozwalającym określić, jak nasze społeczeństwo postrzega te relacje, jest rozkład odpowiedzi na następujące pytanie.

Podobnie jak w ubiegłym roku, połowa respondentów uważa, że prawdopodobnie państwa NATO porozumiewają się z Rosją w sprawach Polski poza jej plecami.

Rozkład powyższych opinii różnicują niektóre zmienne socjodemograficzne. Częściej niż przeciętnie w całej populacji sceptyczny stosunek do relacji Rosji z państwami zachodnimi wyrażają: mężczyźni (53%), osoby w wieku od 35 do 64 lat, mieszkańcy dużych miast, badani z wykształceniem wyższym (69%) i średnim (54%), osiągający wyższe dochody, mający dobre warunki materialne, deklarujący poglądy lewicowe (61%), rzadziej lub wcale nie uczestniczący w praktykach religijnych (60%). Przekonanie takie jest znacznie rzadziej udziałem respondentów z wykształceniem podstawowym (41%), w wieku od 25 do 34 lat (43%), robotników niewykwalifikowanych (40%), gospodyń domowych (41%) oraz osób deklarujących niskie dochody (43%).

* * *

Większość Polaków wyraża krytyczne opinie o polityce Rosji w stosunku do starań naszego kraju o przyjęcie do NATO. Przekonaniu, że jej sprzeciw wobec naszych planów ma swoje źródła w chęci odzyskania wpływów w Polsce, towarzyszy opinia o braku potrzeby uwzględniania stanowiska Rosji, a jednocześnie nieufność do jej relacji z krajami Paktu Północnoatlantyckiego.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Jak Pan(i) sądzi, czy wstąpienie Polski do NATO pociągnie za sobą duże wydatki czy też nie? 1 - Tak, wydatki będą duże; 2 - Nie, nie będzie to wymagało dużych wydatków

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	83	4	13	1153
Płeć				
Mężczyźni	86	6	8	546
Kobiety	79	3	17	607
Wiek				
do 24 lat	89	5	6	175
25-34	85	4	12	202
35-44	84	6	10	268
45-54	82	3	15	180
55-64	82	3	15	162
65 lat i więcej	73	5	22	165
Miejsce zamieszkania				
Wieś	81	4	15	425
Miasto do 20 tys.	83	2	15	139
od 21 do 100 tys.	80	7	13	234
101-500 tys.	86	4	10	198
501 tys. i więcej mieszk.	86	4	10	157
Region				
Północny	92	4	4	144
Zachodni	87	2	11	121
Środkowo-zachodni	78	6	16	169
Środkowy	77	5	17	213
Wschodni	79	5	16	142
Południowo-wschodni	84	3	13	175
Południowo-zachodni	84	5	11	190
Wykształcenie				
Podstawowe	75	5	20	374
Zasadnicze zawodowe	85	4	12	300
Średnie	87	4	9	385
Wyższe	86	6	8	94
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	81	6	12	84
Prac. umysł. niż. szczebla	91	5	4	114
Pracownicy fiz.- umysł.	86	6	8	58
Robotnicy wykwalifikowani	85	4	11	126
Robotnicy niewykwalifik.	76	6	19	55
Rolnicy	81	3	16	74
Prywatni przedsiębiorcy	87	4	9	45
Bierni zawodowo				
Renciści	80	5	15	167
Emeryci	76	3	21	200
Uczniowie i studenci	87	3	10	52
Bezrobotni	89	6	5	102
Gospodynie domowe i inni	81	2	17	73
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	83	6	11	154
Sektor państwowy	88	3	10	118
Sektor prywatny	84	6	10	222
Spółdzielczość	84	0	16	25
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	83	4	13	254
151 - 225	79	5	16	182
226 - 325	85	4	11	274
326 - 425	82	6	11	206
Powyżej 426 zł	86	4	10	177
Ocena własnych war. mater.				
Złe	81	3	15	462
Średnie	82	5	13	451
Dobre	86	6	9	233
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	78	3	19	98
Raz w tygodniu	81	4	15	641
Kilka razy w roku	86	5	9	308
W ogóle nie uczestniczy	89	4	6	106
Poglądy polityczne				
Lewica	86	4	10	244
Centrum	86	4	10	349
Prawica	86	5	8	312
Trudno powiedzieć	71	4	25	247

Tabela 2. Jak mógłby/mogłaby Pan(i) określić polską armię? Czy jest to armia:

(%)

	nowoczesna	nienowoczesna	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	67	13	1153
Płeć				
Mężczyźni	23	71	6	546
Kobiety	19	62	19	607
Wiek				
do 24 lat	17	74	9	175
25-34	17	77	7	202
35-44	23	70	7	268
45-54	16	72	12	180
55-64	27	56	17	162
65 lat i więcej	24	46	30	165
Miejsce zamieszkania				
Wieś	26	60	14	425
Miasto do 20 tys.	24	61	15	139
od 21 do 100 tys.	16	71	12	234
101-500 tys.	18	71	11	198
501 tys. i więcej mieszk.	13	76	11	157
Region				
Północny	21	72	7	144
Zachodni	17	71	12	121
Środkowozachodni	26	58	17	169
Środkowy	23	65	12	213
Wschodni	18	68	14	142
Południowo-wschodni	20	67	13	175
Południowo-zachodni	18	68	14	190
Wykształcenie				
Podstawowe	28	52	20	374
Zasadnicze zawodowe	20	71	9	300
Średnie	17	73	10	385
Wyższe	10	83	8	94
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	13	82	5	84
Prac.umysł.niż.szczebła	15	76	9	114
Pracownicy fiz.- umysł.	10	81	8	58
Robotnicy wykwalifikowani	17	79	4	126
Robotnicy niewykwalifik.	29	61	11	55
Rolnicy	28	55	17	74
Prywatni przedsiębiorcy	12	80	9	45
Bierni zawodowo				
Renciści	27	58	15	167
Emeryci	23	51	26	200
Uczniowie i studenci	14	71	15	52
Bezrobotni	25	68	7	102
Gospodynie domowe i inni	22	66	12	73
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	15	78	6	154
Sektor państwowy	16	75	10	118
Sektor prywatny	16	76	7	222
Spółdzielczość	14	75	10	25
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	27	62	11	254
151 - 225	22	64	14	182
226 - 325	18	69	12	274
326 - 425	18	68	14	206
Powyżej 426 zł	19	71	10	177
Ocena własnych war. mater.				
Złe	19	67	14	462
Średnie	24	63	13	451
Dobre	17	72	11	233
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	18	47	34	98
Raz w tygodniu	24	65	12	641
Kilka razy w roku	15	76	9	308
W ogóle nie uczestniczy	21	69	10	106
Poglądy polityczne				
Lewica	24	66	10	244
Centrum	22	68	10	349
Prawica	15	74	10	312
Trudno powiedzieć	21	56	23	247

Tabela 3. Jeśli wstąpienie Polski do NATO wiązałoby się z koniecznością szybkiego zwiększenia przez kilka lat nakładów na wojsko, to czy, Pana(i) zdaniem:
 1 - Polska powinna ponieść te nakłady nawet kosztem innych dziedzin, aby jak najszybciej zostać członkiem NATO; 2 - zaczekać z wejściem do NATO, aż sytuacja gospodarcza kraju pozwoli na zwiększenie wydatków na wojsko;
 3 - Jestem w ogóle przeciwny wejściu Polski do NATO

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	23	57	5	14	1153
Płeć					
Mężczyźni	28	55	5	11	546
Kobiety	19	59	4	18	607
Wiek					
do 24 lat	22	67	2	9	175
25-34	23	62	3	12	202
35-44	24	58	7	11	268
45-54	23	58	4	15	180
55-64	23	52	9	16	162
65 lat i więcej	26	45	2	27	165
Miejsce zamieszkania					
Wieś	17	62	5	15	425
Miasto do 20 tys.	23	55	6	16	139
od 21 do 100 tys.	29	55	2	14	234
101-500 tys.	29	52	3	16	198
501 tys. i więcej mieszk.	24	58	7	10	157
Region					
Północny	28	58	3	11	144
Zachodni	24	51	10	15	121
Środkowozachodni	18	62	3	17	169
Środkowy	22	56	5	16	213
Wschodni	17	64	2	17	142
Południowo-wschodni	29	53	5	13	175
Południowo-zachodni	26	56	5	12	190
Wykształcenie					
Podstawowe	17	58	6	20	374
Zasadnicze zawodowe	26	60	3	11	300
Średnie	25	58	5	12	385
Wyższe	36	49	3	12	94
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	24	58	5	13	84
Prac. umysł. niż. szczebla	22	60	4	14	114
Pracownicy fiz. - umysł.	28	58	5	8	58
Robotnicy wykwalifikowani	26	62	2	10	126
Robotnicy niewykwalifik.	11	79	2	8	55
Rolnicy	15	55	10	19	74
Prywatni przedsiębiorcy	31	48	8	13	45
Bierni zawodowo					
Renciści	25	55	5	15	167
Emeryci	24	47	5	24	200
Uczniowie i studenci	26	60	3	12	52
Bezrobotni	24	61	5	9	102
Gospodynie domowe i inni	21	66	2	11	73
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	19	59	5	17	154
Sektor państwowy	22	66	3	8	118
Sektor prywatny	27	57	5	11	222
Spółdzielczość	17	71	0	12	25
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	15	66	5	14	254
151 - 225	25	58	5	13	182
226 - 325	26	55	6	13	274
326 - 425	26	53	4	18	206
Powyżej 426 zł	33	54	3	9	177
Ocena własnych war. mater.					
Złe	20	57	6	18	462
Średnie	26	57	3	14	451
Dobre	24	61	6	9	233
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	57	6	19	98
Raz w tygodniu	23	57	4	16	641
Kilka razy w roku	24	59	6	12	308
W ogóle nie uczestniczy	29	53	6	12	106
Poglądy polityczne					
Lewica	26	60	4	10	244
Centrum	20	62	7	11	349
Prawica	34	52	1	13	312
Trudno powiedzieć	12	55	8	25	247

Tabela 4. Jakie wydatki państwa można by ograniczyć, aby zwiększyć wydatki na wojsko, gdyby okazało się to konieczne dla wejścia Polski do NATO? Czy można by zmniejszyć wydatki na oddłużanie upadających państwowych zakładów przemysłowych? 1 - Tak; 2 - Nie; 3 - Jestem w ogóle przeciwny(a) wejściu Polski do NATO

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	51	5	12	1151
Płeć					
Mężczyźni	38	48	5	8	545
Kobiety	25	54	6	16	606
Wiek					
do 24 lat	33	56	3	8	174
25-34	34	51	5	10	202
35-44	28	57	6	10	268
45-54	36	49	4	12	180
55-64	25	52	11	12	162
65 lat i więcej	33	39	4	24	163
Miejsce zamieszkania					
Wieś	28	53	6	13	425
Miasto do 20 tys.	27	55	6	11	138
od 21 do 100 tys.	37	49	4	10	234
101-500 tys.	31	52	3	14	198
501 tys. i więcej mieszk.	35	46	8	10	156
Region					
Północny	28	58	3	10	144
Zachodni	24	48	12	16	120
Środkowozachodni	42	45	4	8	169
Środkowy	29	47	5	19	212
Wschodni	29	54	5	12	142
Południowo-wschodni	32	52	5	10	175
Południowo-zachodni	31	55	4	10	190
Wykształcenie					
Podstawowe	29	48	6	17	374
Zasadnicze zawodowe	32	54	5	9	299
Średnie	30	54	6	11	385
Wyższe	44	47	4	5	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	31	54	6	9	84
Prac. umysł. niż. szczebla	26	60	6	8	114
Pracownicy fiz. - umysł.	47	37	4	12	58
Robotnicy wykwalifikowani	27	59	4	10	125
Robotnicy niewykwalifik.	22	76	2	0	55
Rolnicy	31	50	4	15	74
Prywatni przedsiębiorcy	58	22	8	12	45
Bierni zawodowo					
Renciści	23	51	8	18	167
Emeryci	34	42	6	18	199
Uczniowie i studenci	34	51	6	8	52
Bezrobotni	30	59	5	6	102
Gospodynie domowe i inni	37	47	2	14	73
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	30	57	5	7	154
Sektor państwowy	29	57	4	10	118
Sektor prywatny	37	49	5	10	221
Spółdzielczość	24	56	11	9	25
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	29	54	6	11	254
151 - 225	32	52	5	11	182
226 - 325	30	53	6	11	274
326 - 425	30	50	4	16	206
Powyżej 426 zł	41	46	5	8	176
Ocena własnych war. mater.					
Złe	28	52	6	14	461
Średnie	31	53	5	11	451
Dobre	38	46	6	11	232
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	24	51	8	16	97
Raz w tygodniu	30	53	4	13	641
Kilka razy w roku	32	50	6	11	308
W ogóle nie uczestniczy	40	47	6	7	105
Poglądy polityczne					
Lewica	29	57	5	9	242
Centrum	35	49	7	9	349
Prawica	40	50	0	9	312
Trudno powiedzieć	18	50	10	22	247

Tabela 5. Jakie wydatki państwa można by ograniczyć, aby zwiększyć wydatki na wojsko, gdyby okazało się to konieczne dla wejścia Polski do NATO? Czy można by zmniejszyć wydatki na dotowanie rolnictwa? 1 - Tak; 2 - Nie; 3 - Jestem w ogóle przeciwny(a) wejściu Polski do NATO

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	70	5	8	1152
Płeć					
Mężczyźni	21	69	5	5	546
Kobiety	14	71	6	9	606
Wiek					
do 24 lat	11	82	3	4	174
25-34	16	73	5	7	202
35-44	17	72	6	6	268
45-54	25	64	4	7	180
55-64	14	68	10	8	162
65 lat i więcej	21	59	4	17	165
Miejsce zamieszkania					
Wieś	9	80	5	5	425
Miasto do 20 tys.	14	73	6	6	138
od 21 do 100 tys.	25	63	4	9	234
101-500 tys.	20	69	3	8	198
501 tys. i więcej mieszk.	26	53	9	12	157
Region					
Północny	23	73	3	2	144
Zachodni	14	69	10	7	120
Środkowo-zachodni	18	72	4	6	169
Środkowy	21	63	6	10	213
Wschodni	8	79	5	8	142
Południowo-wschodni	14	70	5	11	175
Południowo-zachodni	19	69	4	8	190
Wykształcenie					
Podstawowe	11	71	6	12	374
Zasadnicze zawodowe	18	75	4	3	299
Średnie	18	70	6	6	385
Wyższe	34	53	4	9	94
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	33	51	6	10	84
Prac. umysł. niż. szczebla	19	71	6	5	114
Pracownicy fiz.- umysł.	23	71	4	2	58
Robotnicy wykwalifikowani	14	76	3	7	125
Robotnicy niewykwalifik.	17	75	2	5	55
Rolnicy	6	88	4	3	74
Prywatni przedsiębiorcy	30	50	8	12	45
Bierni zawodowo					
Renciści	10	72	7	11	167
Emeryci	20	61	6	13	200
Uczniowie i studenci	11	80	6	3	52
Bezrobotni	12	79	6	3	102
Gospodynie domowe i inni	21	71	2	6	73
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	21	65	5	9	154
Sektor państwowy	20	73	4	3	118
Sektor prywatny	23	65	4	8	221
Spółdzielczość	19	70	11	0	25
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	10	79	6	4	254
151 - 225	14	78	4	4	182
226 - 325	16	69	7	8	274
326 - 425	18	67	4	12	206
Powyżej 426 zł	32	56	5	7	177
Ocena własnych war. mater.					
Złe	13	72	6	9	461
Średnie	18	70	4	7	451
Dobre	24	65	6	5	233
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	10	71	7	12	97
Raz w tygodniu	14	73	4	9	641
Kilka razy w roku	21	68	6	5	308
W ogóle nie uczestniczy	31	57	6	6	106
Poglądy polityczne					
Lewica	21	71	5	3	244
Centrum	16	71	7	6	349
Prawica	21	70	1	8	312
Trudno powiedzieć	10	68	9	13	247

Tabela 6. Jakie wydatki państwa można by ograniczyć, aby zwiększyć wydatki na wojsko, gdyby okazało się to konieczne dla wejścia Polski do NATO? Czy można by zmniejszyć wydatki na kulturę? 1 - Tak; 2 - Nie; 3 - Jestem w ogóle przeciwny(a) wejściu Polski do NATO

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	74	5	6	1152
Płeć					
Mężczyźni	18	74	5	3	546
Kobiety	13	73	6	8	606
Wiek					
do 24 lat	15	77	3	4	174
25-34	12	80	5	3	202
35-44	15	76	6	4	268
45-54	18	73	4	5	180
55-64	19	66	10	5	162
65 lat i więcej	15	65	4	16	165
Miejsce zamieszkania					
Wieś	18	68	6	8	425
Miasto do 20 tys.	17	72	6	5	138
od 21 do 100 tys.	14	76	4	6	234
101-500 tys.	12	82	3	3	198
501 tys. i więcej mieszk.	12	75	8	5	157
Region					
Północny	20	75	3	2	144
Zachodni	11	75	10	4	120
Środkowozachodni	18	73	5	4	169
Środkowy	16	73	5	6	213
Wschodni	17	67	5	11	142
Południowo-wschodni	12	74	5	9	175
Południowo-zachodni	13	77	4	5	190
Wykształcenie					
Podstawowe	20	65	6	9	374
Zasadnicze zawodowe	15	76	4	5	299
Średnie	13	77	6	4	385
Wyższe	8	87	4	1	94
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	7	81	7	6	84
Prac.umysł.niż.szczebła	8	84	6	2	114
Pracownicy fiz.- umysł.	15	79	4	2	58
Robotnicy wykwalifikowani	13	80	3	5	125
Robotnicy niewykwalifik.	19	79	2	0	55
Rolnicy	16	72	4	7	74
Prywatni przedsiębiorcy	28	60	8	4	45
Bierni zawodowo					
Renciści	13	67	7	13	167
Emeryci	20	64	6	10	200
Uczniowie i studenci	18	72	6	4	52
Bezrobotni	21	73	5	0	102
Gospodynie domowe i inni	10	83	2	5	73
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	11	79	6	4	154
Sektor państwowy	12	81	4	2	118
Sektor prywatny	16	76	4	4	221
Spółdzielczość	11	73	11	4	25
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	19	67	6	7	254
151 - 225	19	74	4	4	182
226 - 325	14	75	7	4	274
326 - 425	14	76	4	6	206
Powyżej 426 zł	11	81	5	3	177
Ocena własnych war. mater.					
Złe	17	69	6	9	461
Średnie	15	77	4	4	451
Dobre	14	77	6	4	233
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	15	66	7	12	97
Raz w tygodniu	17	73	4	6	641
Kilka razy w roku	14	75	6	5	308
W ogóle nie uczestniczy	10	80	6	4	106
Poglądy polityczne					
Lewica	15	76	5	4	244
Centrum	17	72	7	5	349
Prawica	19	77	0	3	312
Trudno powiedzieć	9	69	9	13	247

Tabela 7. Czy, Pana(i) zdaniem, starając się o wejście do NATO Polska powinna brać pod uwagę stanowisko Rosji w tej sprawie czy też nie?

	(%)			
	Powinna	Nie powin- na	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	58	14	1152
Płeć				
Mężczyźni	32	58	10	546
Kobiety	25	58	17	606
Wiek				
do 24 lat	31	56	12	174
25-34	32	58	10	202
35-44	28	61	11	268
45-54	26	63	11	180
55-64	25	59	17	162
65 lat i więcej	26	51	23	165
Miejsce zamieszkania				
Wieś	27	56	17	425
Miasto do 20 tys.	27	59	15	138
od 21 do 100 tys.	24	66	10	234
101-500 tys.	33	55	12	198
501 tys.i więcej mieszk.	32	57	12	157
Region				
Północny	26	62	11	144
Zachodni	20	63	17	120
Środkowozachodni	30	56	14	169
Środkowy	25	63	12	213
Wschodni	30	52	17	142
Południowo-wschodni	29	57	14	175
Południowo-zachodni	35	53	13	190
Wykształcenie				
Podstawowe	25	54	21	374
Zasadnicze zawodowe	29	61	9	299
Średnie	31	57	12	385
Wyższe	28	68	4	94
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	27	68	5	84
Prac.umysł.niż.szczębla	31	61	7	114
Pracownicy fiz.- umysł.	26	67	7	58
Robotnicy wykwalifikowani	38	52	9	125
Robotnicy niewykwalifik.	19	63	18	55
Rolnicy	26	54	20	74
Prywatni przedsiębiorcy	22	54	23	45
Bierni zawodowo				
Renciści	27	54	19	167
Emeryci	27	53	20	200
Uczniowie i studenci	33	55	12	52
Bezrobotni	22	69	9	102
Gospodynie domowe i inni	33	56	11	73
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	26	65	9	154
Sektor państwowy	28	65	8	118
Sektor prywatny	32	53	15	221
Spółdzielczość	25	58	17	25
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	27	56	17	254
151 - 225	22	68	9	182
226 - 325	34	50	16	274
326 - 425	26	61	13	206
Powyżej 426 zł	29	62	9	177
Ocena własnych war. mater.				
Złe	26	57	17	461
Średnie	30	59	11	451
Dobre	28	59	13	233
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	55	23	97
Raz w tygodniu	27	58	15	641
Kilka razy w roku	30	60	10	308
W ogóle nie uczestniczy	34	57	9	106
Poglądy polityczne				
Lewica	35	56	9	244
Centrum	31	58	11	349
Prawica	21	70	8	312
Trudno powiedzieć	26	46	28	247